

Voiko kieliä oppia pelaamalla?

Kieli pelittää -sivuston ohjeilla opettaja voi kokeilla pelejä, vaikka ei olisi aiemmin pelimaailmaan tutustunutkaan.

Yksi hausimmista tavoista oppia kieltä on pelien pelaaminen, sanovat Kieli pelittää -sivuston luoneet pirkanmaalaiset kieltenopettajat **Taina Salonen, Sanna Leinonen, Saara Taajoranta** ja **Jenni Decandia**. Pelit tuovat kaivattua vaihtelua oppimiseen, ja niiden avulla voi syventää sanastoa ja eriyttää opetusta. Pelien avulla oppii ihan huumattavasti.

Sivuston tavoitteena on auttaa opettajia löytämään sopivia pelejä helposti. Englannin, italian, ranskan, ruotsin, saksan ja venäjän opetukseen soveltuvia pelejä esitellään ja arvioidaan, ja myös muitten kielten peleihin löytyy linkkejä. Ohjeiden avulla peliä voi kokeilla omassa opetuksessaan myös pelimaailmaa arasteleva opettaja.

Kieli pelittää auttaa lisäämään oppilaiden aktiivista Internetin käyttöä kielten oppitunneilla, joilla teknologiaa käytetään oppilaiden kannalta passiivisesti usein siten, että opettaja näyttää materiaalia netistä. Hankkeen rahoituksesta vastaa Pirkanmaan toisen asteen yhteisöllinen kehittämisverkosto PAOK, ja siihen kuuluu myös ammatillisia oppimispelejä esittelevä blogi.

Kokeile pelaamista luokassa

Kieli pelittää -sivusto syntyi Taina Salosen aloitteesta. Salonen opettaa ruotsia ja ve-

näjää Hämeenkyrön yhteiskoulussa ja F. E. Sillanpään lukiossa. Hän kertoo, että sivuston tavoitteena on helpottaa opettajien työtä pelien etsimisessä ja siten lisätä pelien hyödyntämistä opetuksessa: "Halusimme luoda sivustot, joille on kerätty valmiita ainekohtaisia vinkkejä ja ehdotuksia suoraan hyödynnettäviksi."

Mukaan otettiin tietokoneella, puhelimeilla tai tabletilla pelattavia oppimispelejä, jotka ovat helposti opiskelijan saatavilla. Pelin pitää olla vieraskielinen ja tuoda jotain lisäarvoa oppimiseen. Siinä pitää olla säännöt ja rakenne. Sen pitää sisältää palkitsevia elementtejä, niin että kun pelaaja tekee jotain, se aiheuttaa jonkin reaktion.

"Pelejä voi käyttää sana- ja teemasyvennykseen, opetuksen eriyttämiseen ja erilaisen oppijan auttamiseen. Pelin ei tarvitse olla pedagogisesti mullistava, vaihtelukin riittää."

Peleistä oppii vahingossa

Pelien kautta voi oppia tekemällä, tutkimalla ja treenaamalla vaikeita kohtia. Myös välitavoitteiden saavuttaminen tukee oppimista. Loogisen päättelyn parantuminen kehittää kaikkia opiskelunvalmiuksia. Sanna Leinonen Ylöjärven lukiosta pitää kuitenkin kiinnostavimpana peleihin liittyvää "vahingossa oppimista": "Tärkeä pelien tuoma lisäarvo kieltenopetuksessa on nimenomaan 'incidental learning', jonkinlainen vahingossa oppiminen. Vieraskielisessä pelissä ollaan kokonaan kyseisen kielen maailmassa, ja siitä tuntuu tarttuvan yllättävän paljon kielitaitoa pelaajaan."

Nykyisin englantia osaavat paremmin (paljon pelaavat) pojat kuin tytöt. Monet opettajat ovat huomanneet, että he osaavat käyttää erilaisia ilmauksia sujuvasti oikeassa yhteydessä. Leinonen aikookin itse seurata nimenomaan kielitaidon tarttumista peleistä omalla kurssil-

< Hämeenkyrön yhteiskoulun opiskelijat Antti Linnala, Rasmus Lindgren ja Ruben Vikman tutustuvat opettaja Taina Salosen johdolla venäjän kieltä opettaviin peleihin.

laan Ylöjärven lukiossa. Kurssilla opiskelijat pelaavat kahta peliä, Minecraftia ja Civilizationia. Kaikki opiskelijat tähän saakka ovat olleet poikia.

Leinonen kertoo, että pelejä ja varsinkin oppimispelejä on tutkittu toistaiseksi melko vähän. Olli Uuskoski kävi englantilaisen filologian pro gradu -työssään (Helsingin yliopisto 2011) läpi lähes 500 lukiolaisen pelitotumukset ja englannin numerot. Aineistosta kävi ilmi, että lukiolaisen englannin arvosana on sitä parempi mitä enemmän hän kertoi pelaavansa tietokone- tai konsolipelejä.

Parhaiten kielitaitoa kartuttavat roolipelit ja vuorovaikutteiset pelit, joissa on monta pelaajaa. "Kaikki kieltenopettajat tietävät, että roolit ovat kielennoppimistilanteessa hyviä, koska ne mahdollistavat mielikuvituksen ja luovuuden ja vapaamman kielenkäytön, näin myös peleissä," Leinonen painottaa.

Puuhastelua vai oppimista?

Tampereella Sammon keskuslukiossa opettavan Saara Taajorannan mukaan pelien ottaminen luokkaopetuksen osaksi ei kuitenkaan ole aivan ongelmaton. Opettajilla ei ole koulutusta pelien käyttöön, ja itsenäinen tutustuminen asiaan vie kohtuuttomasti aikaa. Pitää myös miettiä, miten pelaaminen yhdistetään opintosuunnitelmaan ja miten annetaan arvosana, jos vaikkapa kolmasosa tunnista pelataan. Kaikissa kouluissa ei ole riittävää atk-välineistöä, ja palomuurit voivat estää pelien käytön.

Myös asenteet voivat olla pelaamista vastaan. "Voidaan ajatella että toi nyt on tuolaista puuhastelua, tuonkin ajan olisi voinut käydä läpi vaikka jotain järkevempiä lauseenvastikkeita. Eikä epäröivät ole vain kollegoja ja vanhempia, myös osa opiskelijoista kokee, että pelaaminen ei ole oikeaa opiskelua."

Vaihtelua ja eriyttämistä

Jenni Decandia opettaa italiaa, englantia, ruotsia ja saksaa Ruoveden Yhteiskoulussa yläkoulussa ja lukiossa. Hän kertoo aloittaneensa tietotekniikan käytön opetuksessa kirjasarjojen nettiaineistoilla. Kieli pelittää -sivusto säästää hänen mielestään aikaa ja vaivaa: "Tulin tähän hankkeeseen mukaan juuri sen takia, että saataisiin paikka, mistä pelejä löytyy. Nyt kun on tämä sivusto niin ei tarvitse kuluttaa tuntikausia etsimiseen."

Decandian mielestä pelejä voi käyttää kieltenopetuksessa monella tavalla. "Tärkeää on, ettei olla koko ajan vain kirjan ja kynän kanssa. Pelit ovat hyvä tapa, jos haluaa harjoittaa jotenkin eri tavalla."

"Minulla on luokassa yksi tietokone. Esimerkiksi yläkoulun ruotsissa jos on niitä meijöitä jotka ei pysy paikallaan, muut harjoittelevat työkirjasta ja tämä yksi tekee tietokoneella samaa asiaa, ja se heijastetaan valkokankaalle."

Oppilaiden suhtautuminen peleihin vaihtelee myös. "Yläasteella kaikki on että jee pelejä! Lukion puolella tulee sitten se, että heti kun aletaan pelaamaan, osa ajattelee että nyt oppiminen loppuu."

Decandia ajattelee, että pelaaminen on tullut jäädäkseen, koska sen avulla saadaan mukaan nekin, jotka eivät jaksaa opiskella perinteisesti: "Tällainen oppilas saattaa innostua tehtävästä, kun sen antaa koneella kotona tehtäväksi, vaikka olisi suhtautunut vastahakoisesti saman tehtävän tekemiseen kirjallisesti luokassa."

SOILI HÄMÄLÄINEN

Kieli pelittää -sivusto on osoitteessa <http://kielipelittaa.wordpress.com/>. Ammatillisia oppimispelejä on osoitteessa <http://ammatillisetoppimispelit.blogit.tampere.fi/>.

KOMMENTTI:

Millaisia pelejä tunneille?

Eniten käytämme erilaisia sanapelejä uusien sanojen ja ilmausten opiskeluun tai kertaamiseen. Parhaat pelit ovat sellaisia, joissa on oikeinkirjoituksen lisäksi myös ääni. Käytämme pelejä myös kielioopin harjoittamiseen. Teen itse paljon pelejä esimerkiksi koealueen tai teemasanastojen kertaamiseen. Meillä on käytössämme myös ostettuja pelejä.

Abit käyttävät pelejä muun muassa sanaston laajennukseen ennen kirjoituksia (esim. <http://pietariin.wikispaces.com/Peli>).

Pelit tuovat vaihtelua ja väriä tunteihin. Hauskat hahmot ja efektit keventävät opiskelua. Ne sopivat myös hyvin lukukauden lopun tunneille tai sijaistunneille.

Miten pelien pariin?

Helpoin tapa on aloittaa yksinkertaisista valmiista sanapeleistä ja sovelluksista. Niitä löytää Kieli pelittää -blogista. Pelejä voi käyttää oppimisen tukena opetetun asian jälkeen. Esimerkiksi lukusanoja, värejä tai tervehdyksiä voi harjoitella peleissä. Pelit voi myös liittää johonkin teemapäivään.

Kun haluaa vaativampia tehtäviä tai omaan materiaaliin räätälöityjä pelejä, kannattaa laatia pelejä itse. Esimerkiksi blogissa mainittuja sanapelialustoja voi käyttää hyväksi.

Esimerkkipelejä ruotsin tervehdyksen opiskeluun:

- glosor.eu/ovning/tervehdyksia-ja-toivotuksia.2856854.html
- lp.babbel.com/d/ENG_index.html?l2=SWE
- www.internetpolyglot.com/lesson-2304701130
- www.digitaldialects.com/Swedish/Phrases.htm

TAINA SALONEN, Hämeenkyrön yhteiskoulu